

Creditinfo Reiting

Tutvustus

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Creditinfo Reiting	3
2.1.	Creditinfo Reitingu tutvustus	3
2.2.	Metoodika	4
2.3.	Majandusolukorra reiting	4
2.4.	Finantsolukorra reiting	5
2.5.	Maksekommete reiting	5
3.	Maksehäire tekkimise tõenäosus	6

1. Sissejuhatus

Creditinfo Reiting on unikaalne komplekshinnang, millega Creditinfo hindab ettevõtte äririski. Creditinfo Reiting omistatakse kõigile Eesti ettevõtetele.

Creditinfo Reitingu väljatöötamine on olnud pikk protsess. Selle käigus on teostatud arvukaid statistilisi uuringuid, väljavõtteid ja analüüse ning süstematiseeritud kõik ettevõtete hindamise standardkriteeriumid ja erandjuhtumid.

Creditinfo Reiting on usaldusväärne vahend krediidiotsuste tegemisel.

2. Creditinfo Reiting

2.1. Creditinfo Reitingu tutvustus

Creditinfo Reiting hindab ettevõtte kui terviku senist tegevust ja kujuneb ettevõtte majandusolukorra, finantsolukorra ja maksekommete reitingu koosmõjuna.

Creditinfo Reitingut on otstarbekas kasutada kõigi krediteerimist ja investeerimist puudutavate otsuste puhul.

Creditinfo Reitingu eeliseks, mõnikord kahjuks ka puuduseks, on standardiseeritud ja ühtsete kriteeriumite alusel antud hinnangud. Nii on erinevad ettevõtted kergemini võrreldavad ning otsused emotsioonidest puutumata.

Creditinfo Reitinguid väljendatakse tähekombinatsioonidena, mille vasted ja selgitused on järgmised:

Reiting	Selgitus	Äririsk
AAA	Suurepärane	väga madal
AA	Väga hea	madal
A	Hea	keskmisest madalam
BBB	Rahuldav	keskmine
BB	Kasin	keskmisest kõrgem
B	Nõrk	kõrge
C	Mitterahuldav	väga kõrge
U, O, N, -	Klassifitseerimata	määratlemata

2.2. Metoodika

Creditinfo Reiting kujuneb alareitingute ehk majandusolukorra, finantsolukorra ja maksekommete reitingu koosmõjuna. Igal alareitingul on oma osakaal lõpphinnangus: majandusreitingul 45%, finantsreitingul 45% ning maksekommete reitingul 10%.

Alareiting leitakse mitmete hoolikalt valitud näitajate koosmõjul, kusjuures igale näitajale on omakorda antud kaal. Iga näitaja väärtusest tulenev punktiline hinne korrutatakse vastavalt tema osakaaluga ning liidetakse siis teiste näitajate tulemusega alareitingu kogupunktisummaks.

Näitajad on valitud statistiliste väljavõtete ja testimiste tulemusel nii, et need oleksid enamike ettevõtete kohta kättesaadavad ning samal ajal kajastaksid ettevõtte olukorda võimalikult mitmekülgsest.

2.3. Majandusolukorra reiting

Majandusreitingu puhul on arvesse võetud aruandlusnäitajad ja suhtarvud, mis annavad teavet ettevõtte tegevusvaldkonnast, turuosast, konkurentsist, ettevõtte arengust ja tegevuse efektiivsusest ning mis võivad osutada olulisteks riskiteguriteks. Maailmapraktikas on täheldatud, et suurema riskitasemega on uued ning väikese käibega ettevõtted, nii on reitingu puhul arvesse võetud ka need kriteeriumid.

Majandusolukorra reiting kujuneb kokku neljateistkümne näitaja põhjal, mida võib tinglikult jagada kaheks:

I Usaldusväärse tegurid:

- a) ettevõtte vanus (aasta)
- b) müügitulu suurus (EUR)
- c) varade suurus (EUR)
- d) omakapitali suurus (EUR)
- e) põhikapitali suurus (EUR)
- f) ärirentaablus (EUR)

II Trendi ehk ettevõtte arengu tegurid:

- g) müügitulu muut (%)
- h) põhikapitali muut (%)
- i) ärikasumi muut (%)
- j) lühiajaliste kohustuste osakaalu muut (%)
- k) maksevalmiduse kordaja muut (%)
- l) maksevõime kordaja muut (%)

m) võlakordaja muut (%)

n) puhasrentaabluse muut (%) = ärikasum / müügitulu *100

2.4. Finantsolukorra reiting

Finantsreiting arvutatakse kaheksa suhtarvu baasil, mis näitavad ettevõtte finantsolukorda neljast aspektist ning kajastavad ettevõtte finantsseisundit kõige ülevaatlikumalt ja mitmekülgsemalt arvestades Creditinfo kasutuses olevaid andmeid.

Iga suhtarv on üldvalimis teatud osakaaluga, mis on määratletud lähtuvalt Creditinfo spetsiifikast st lühiajalise krediivõimelisuse seisukohast, mitte aga investori, omaniku vms seisukohast lähtuvalt. Kõige tähtsamad näitajad seega on likviidsusnäitajad, omafinantseeringu taseme näitajad ja võlgnevuse näitajad.

I Likviidsusnäitajad:

a) maksevõime kordaja = käibevarad / lühiajalised kohustused

b) likviidsuskordaja = likviidsed varad / lühiajalised kohustused

c) maksevalmiduse kordaja = (raha+väärtpaberid) / lühiajalised kohustused

d) raha laekumise välde = ostjate debitoorne võlgnevus / (müügitulu/360)

II Võõrkapitali mõju näitajad:

e) võlakordaja = kohustused / varad kokku

III Rentaablusnäitajad:

f) käibe puhasrentaablus (%) = puhaskasum / müügitulu *100

g) aktive keskmine rentaablus (%) = puhaskasum / aktiva kokku *100

IV Likviidsete käibevarade suuruse näitaja:

h) Raha + likviidsed väärtpaberid (EUR)

2.5. Maksekommete reiting

Maksekommete reiting näitab ettevõtte maksedistsipliini ja krediidi ajalugu ning koosneb neljast osast:

a) võlad Maksu- ja Tolliametile;

b) esitamata deklaratsioonid Maksu- ja Tolliametile;

c) maksehäireregistri liikmete poolt sisestatud maksehäired;

d) ettevõtte hankijate-tarnijate hinnangud arvete tasumise kohta.

Creditinfo Reiting antakse seitsme palli süsteemis väljatöötatud kriteeriumite alusel.

3. Maksehäire tekkimise tõenäosus

Creditinfo Reitingu kõrvale oleme arendanud maksehäire tekkimise tõenäosuse. Maksehäire tekkimise tõenäosus ja Creditinfo Reiting on omavahel korreleeruvad hinnangud, ent viimane võimaldab hinnata ka sisuka tegutsemisajaloota või ebastandardseid ettevõtteid või mille riski soovitakse hinnata täpsemal skaalal.

Maksejõuetuse tekkimise tõenäosus ennustab maksehäire tekkimise võimalust aasta jooksul ehk kui suur on risk, et ettevõtte jätab arved maksmata.

Creditinfo Reitingu ettenägelikkust ja paikapidavust testiti ajafaktorist sõltumatult – ettevõtte sai reitingu 2006.a finants- ja majandusandmete baasil, kuid maksehäired pärinevad 2007. aastast. Võimaliku valimi vea elimineerimiseks kasutati kõiki registreeritud ettevõtteid (n=176413).

Ettevõtete maksehäired jagati lühi- ja pikaajalisteks. Maksehäiret nimetatatakse lühiajaliseks kui maksehäire keskmine pikkus on väiksem kui 180 päeva. Maksehäiret nimetatatakse pikaajaliseks kui firma on pankotis või firma maksehäirete keskmine pikkus ületab 180 päeva.

Tabel 1 Creditinfo Reitingu seos pankrottide ja maksejõuetusega

Reiting	Pankrotistumise tõenäosus	Pikaajalise maksehäire tekke tõenäosus	Lühiajalise maksehäire tekke tõenäosus
AAA	0,00%	0,18%	0,55%
AA	0,00%	0,07%	0,52%
A	0,00%	0,22%	1,07%
BBB	0,00%	0,61%	3,39%
BB	0,06%	1,60%	8,91%
B	0,03%	2,43%	11,77%
C	8,21%	10,84%	33,64%
N	0,00%	1,49%	3,01%
O	0,02%	0,58%	0,87%
U	0,01%	0,82%	1,02%

Tabelist on näha, et reiting ja maksehäire tõenäosused on hästi kooskõlas. Seda kinnitab ka testimine Hi- ruut meetodil, mis annab väärtuse $p=0$.

Creditinfo Reiting kirjeldab hästi maksehäirega ettevõtte käitumist. Tabelis 2 on toodud igale reitingule vastavad keskmised näitajad: maksehäirete arv, maksehäire pikkus päevades ja maksehäire suurus.

Tabel 2. Creditinfo Reitingu seos maksehäirega

Reiting	Keskmine maksehäirete arv	Päevade arv	Summa (tuh EEK)
AAA	1,00	149	5
AA	1,23	98	30
A	1,41	150	35
BBB	1,73	183	91
BB	3,83	409	385
B	4,76	502	698
C	6,06	757	1347
N	2,35	350	148
O	1,72	262	145
U	2,98	499	327

Tabel 3. Creditinfo Reitingu, pankrotide ja maksejõuetuse statistika Eestis

Reiting	Firmade arv	Pankrotid	Firmade arv, kellel on mh keskmine pikkus >180 päeva	Firmade arv, kellel on mh keskmine pikkus ≤180 päeva
AAA	544	0	1	3
AA	4410	0	3	23
A	5788	0	13	62
BBB	10464	0	64	355
BB	8186	5	131	729
B	3952	1	96	465
C	987	81	107	332

N	18421	0	275	554
Ettevõtte, kellel ei toimu aktiivset tegevust	11452	2	66	100
Mikro-, ja kustutatud ettevõtted	112209	12	919	1148
Kokku	176413	101	1675	3771

4. Kokkuvõtteks

Creditinfo Reiting on valminud pikaajaliste uuringute, statistiliste väljavõtete ja katsetuste põhjal ning annab täpse tulemuse ettevõtte olukorra hindamisel.

Creditinfo Reitingut on aastate jooksul jälgitud ja võrreldud analüütikute poolt antavate reitingute ja ettevõtete hilisema situatsiooniga ning tulemus on olnud väga lähedane. Väljatöötatud reitingutes on püütud maksimaalselt ära kasutada Creditinfo kasutuses olevaid standardseid andmeid ning välistada kõik erandjuhtumid.